

JUGOSLOVANSKI OBRRTNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja enkrat na mesec, in sicer 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

8 Din., za pol leta 4 Din.; posamezna številka velja Din. 0'75. — Inserati po dogovoru. —

Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica šte. 3.

Pravice članov cenilnih komisij za dohodnine.

Leta 1898. je stopil v veljavo zakon o osebnih davkih. S tem zakonom je bil uveden nov davek, ki ga imenuje zakon dohodnina.

Ta davek je plačevati, ne gledé na vse druge davke, še posebej, in sicer od skupnih dohodkov.

Od dohodkov iz zemljišča se plačuje zemljarina, od dohodkov iz poslopij hišni davek, od obrtobebna prihodnina, od dohodkov iz rent, obresti in podobnih prejemkov, rentnina (prihodnina), od službenih prejemkov pa (eventualno in le pri višjih prejemkih) plačarina.

Od vseh teh dohodkov skupno se plačuje pa poleg že naštetih davkov še dohodnina.

Vsak davkoplačevalec, ki ima na leto več dohodkov nego 16.000 K, mora vložiti vsako leto napoved vseh svojih dohodkov, kakor jih je imel v pretečenem letu. Ako pa kak dohodek še ni obstojal skozi celo leto, mora napovedati davkoplačevalec ta dohodek tako, kakor ga pričakuje v tekočem letu.

Davčna oblast zbere vse napovedi in pokliče zaupnike in izvedence, da oddajo tudi oni svoje mnenje. Ako se to mnenje ne vjema s strankinimi napovedmi, pošlje davčna oblast davkoplačevalcu pomisleke ali pa vsaj poziv, da naj svojo napoved natančneje pojasni in navede vse prejemke in izdatke za vsako vrsto dohodka podrobno. Tudi ga pozove lahko, da predloži v vpogled svoje knjige in zapiske.

Predsednik komisije, ki je vedno kak finančni uradnik, naredi nato predlog, na koliko se naj bi cenili dohodki vsakega posameznika, in nato pridejo vsi ti predlogi pred cenilno komisijo.

Tako je bil zamišljen zakon prvotno ter se je pred prevratom tudi tako izvrševal. Leta 1919. je pa Narodna vlada delovanje komisij ukinila ter odredila, da je predstojnik davčne oblasti kar sam naredil ne le predlog, temveč, da je določil tudi končno višino dohodka kar on sam. Res je bilo, da so ostale še prizivne komisije. Delovanje teh komisij je pa največkrat popolnoma iluzorično. Kako naj presoja nekoliko mož dohodke kakega malega obrtnika ali posestnika, ki stanuje kje v kakem oddaljenem kraju, ko ga nihče od prizivne komisije ne pozna, ko so navezani člani te komisije samo na velikokrat pretirane izjave zaupnikov.

Žalostna resnica je namreč, da se poslužujejo nekatere davčne oblasti iz fiskalnih ozirov samo »dobrih« zaupnikov, to je takih, ki navajajo prav visoke dohodke! S tem ne maramo delati nikomur kake krivice. Mi vsi dobro vemo, da je naloga davčne oblasti nad vse težavna. Davčno breme se mora pravično in zmožnosti vsakega posameznika primerno porazdeliti. Za ljubljansko okrožje smo dali pred nekaj leti davčni oblasti na razpolago seznam obrtnikov, katerih se naj bi davčna oblast posluževala kot zaupnikov.

Klicani so bili pa le posamezniki k davčni oblasti in določitev dohodka se je vršila ravno v Ljubljani po napovedbah drugih tajnih zaupnikov in tako pretirano, da bi se človek prijel za glavo.

Sedaj so začele delovati zopet cenilne komisije. Polovica članov je bilo voljenih, polovica jih je bilo imenovanih od finančne oblasti. Vsak član ima po enega namestnika, tako da se pokliče k seji lahko on, ako je član zadržan.

Vsaka komisija ima predsednika, navadno predstojnika davčne oblasti. Eden od članov ali pa kak uradnik davčne oblasti je referent, ki predlaga pri sejah.

K seji mora predsednik povabiti prav vse člane, in sicer vsaj osem dni prej.

Komisije so sklepčne, ako je navzočih poleg predsednika (ali njegovega namestnika) vsaj polovica članov.

V cenilni komisiji za Ljubljano je na primer 12 članov. Seja je sklepčna, če je poleg predsednika vsaj 6 članov navzočih.

Ako bi ne prišlo h kaki seji zadostno število članov, je povabiti vse člane pismeno k prihodnji seji z opazko, da bo komisija potem sklepčna brez ozira na število navzočih.

Komisije odločajo z absolutno večino glasov navzočih članov. Predsednik glasuje samo takrat, kadar je na vsaki strani enako število glasov.

Kadar se gre za obdačbo kakega komisijskega člana, njegove žene ali za njegovega sorodnika, ima dotični član za ta čas iti iz sejne sobe. Ravno to se ima zgoditi tudi takrat, če se gre za obdačbo službodajalca kakega člana, ali pa če bi imel pričakovati kak član od odločitve precejšen dobiček ali precejšnjo izgubo.

Predsednika nadomestuje za ta čas njegov namestnik ali pa kak drug član.

Sejni zapisnik imajo podpisati predsednik in dva člana.

Člani in namestniki, če niso aktivni državni uradniki, morajo pri prvi seji prisesti, da bodo pri obravnavah brez ozira na osebo nepristransko, po najboljši vednosti in vesti postopali, in da bodo najstrožje molčali o vsem, kar izvedo po obravnavah v obče, zlasti o vsem, kar izvedo o okolščinah davkoplačevalcev.

Seja se vrši na ta način, da bere referent predloge, ki jih je sestavila davčna oblast, ali pravzaprav predsednik komisije po svojih uradnikih.

Malenkostne obdačbe se obravnavajo lahko bolj površno. Pri vseh večjih obdačbah pa terja čut pravičnosti, da se postopa s potrebno natančnostjo, zlasti ako se vidi,

da so predlogi davčne oblasti prenizki ali pa kar je bolj navadno pretirani.

Dolžnost komisijskih članov je, da se posvetujejo s potrebno vestnostjo, brez ozira na to, če traja seja en dan več ali manj.

Predsednik komisije zagovarja navadno vedno svoj predlog. Ako so ugovori res utemeljeni, se bodo komisijski člani brez dvoma radi pridružili predlogu. Vedno morajo pa imeti pred očmi, da imajo presojati razmere davkoplačevalcev in določiti višino dohodka, tako kakor mislijo oni sami, da je bil ta dohodek tudi v resnici.

Predsednik komisije ali pa referent jim bo pripomnil velikokrat, da ni vložil cenzit n i k a k e n a p o v e d i ali pa da ni odgovoril na pomisleke, da je vsled tega k o n t u m a c i r a n. Popolnoma prav! Cenzit, ki se je pustil kontumacirati, ne more zahtevati, da bi se njegova napoved morala uvaževati in jemati za podlago obdačbi. Toda s tem pa še ni rečeno, da je zadobila vsled tega davčna oblast pravico, da ga sme obdačiti — kakor se ji poljubi! Tudi pri kontumacu ima vso odločbo v rokah komisija in samo ona! Naj so izrekli zaupniki, kar so hoteli, naj predlaga davčna oblast, kar hoče — komisija ima dolžnost določiti dohodek popolnoma po svoji lastni razsodnosti in po svoji vesti, tako kakor misli, da je bil dohodek v resnici.

Na to opozarjamo one obrtnike, ki so člani cenilnih komisij, kar najbolj moremo.

Predsednik ima pravico do glasovanja, kakor rečeno, samo takrat, kadar je na vsaki strani enako število glasov.

Isto načelo velja za v p o g l e d v p o s l o v n e k n j i g e.

Davčna oblast ima pravico, da zahteva vpogled v knjige. Velikokrat ponudi tak vpogled davkoplačevalec sam. Davčna oblast bo našla seveda v 99% slučajev ene ali druge pomanjkljivosti v knjigovodstvu. Navadno ima obrtnik ali trgovec samo blagajniško knjigo; bilance pa gotovo ne. In če ima tudi bilanco, davčna oblast bo našla z lahkoto toliko nedostatkov, da proglasi knjigovodstvo kot pomanjkljivo.

Davčna oblast bo pripomnila sedaj, da se je vršil vpogled v knjige, da pa ni stranka s temi knjigami ničesar dokazala, da predlaga vsled tega kar oni dohodek, ki so ga navedli zaupniki.

Ali ima davčna oblast pravico zahtevati, da mora voditi trgovec ali obrtnik knjige, in naj bo tudi protokolirana tvrdka? Ne! Te pravice d a v č n a oblast nima! To zahteva lahko kvečjemu trgovsko sodišče. Davčna oblast sme zahtevati edino knjigo za poslovni davek!

Ali sme izvajati davčna oblast kake posledice iz tega, če nima kdo popolnega knjigovodstva, ali pa če se je v njegovih knjigah našla večja ali manjša nepravilnost? Da, to pravico ima! Ona sme napovedi in trditve cenzita deloma ali pa tudi popolnoma zavreči, sme staviti komisiji poljuben predlog, kakor so jo informirali že zaupniki.

In komisija? — Ona ima tudi v tem slučaju presoditi zadevo po svoji vednosti in vesti ter določi, tako kakor v vseh drugih slučajih višino dohodka tako, kakor je ona sama prepričana, da je bil v resnici dosežen.

Vsako drugačno ravnanje bi bila prelomitev prisega!

Komisija vzame lahko promet, ali pa kako drugo okoliščino kot dokazano ali pa vsaj kot verjetno, ter izračuni po svojem lastnem preudarku resnični dohodek.

Ravno to velja za ta slučaj, če je cenzit v svoji napovedi očitvidno premalo napovedal.

Mnogo davkoplačevalcev je še vedno tega napačnega naziranja, da je dohodek samo to, kar mu ostane koncem leta kot prihranek. Marsikdo je imel tudi že žalostno izkušnjo, da je bil napovedal kako leto natančno in po pravici, davčna oblast pa mu je računila trikrat večji dohodek.

Je tudi veliko takih slučajev!

Referent ali pa predsednik komisije bo predlagal pri takem cenzitu dohodek navadno z opazko, da je sam napovedal tako smešno nizek znesek, da naj torej le plača.

Kako naj se postopa v tem slučaju? Ali sme cenzita za njegovo neresničnost kaznovati. Ne! Te pravice komisija nima. Davčna oblast uvede zoper cenzita lahko kazensko postopanje, če hoče in če se ji zdi vredno. Komisija pa mu sme kljub temu določiti samo oni dohodek, kakor misli po svoji vednosti in vesti, da ga je imel cenzit v resnici.

Ocenitev dohodka je izključna pravica komisije in ji to pravico tudi upravno sodišče n i n i k d a r k r a t i l o. Predsednik komisije ima kakor rečeno samo takrat odločilno besedo, kadar je na vsaki strani enako število glasov. Če pa misli v kakem poedinem slučaju, da je ocenitev le povsem krivična, ima pravico, da vloži — tako kakor tudi vsaka stranka sama — pozneje pismeni priziv, o katerem odloča prizivna komisija. Vsak razsoden predsednik se bo poslužil te pravice, vendar samo v važnih slučajih in samo takrat, ako se je zgodila očitvidna krivica.

Počutki demokralizma v angleških strokovnih organizacijah.

Omenili smo že, kako so strokovne organizacije ob prehodu od krajevne k veliki narodni organizaciji zapustile ideal primitivne demokracije. Tajniška opravila so se oddala enemu u človeku, ki je pri tem zavzemal neko posebno stališče, na drugi strani pa se je uničila možnost enakega sodelovanja vseh članov in se je tako ustanovila neka posebna vladajoča kasta. Prejšnja navada, da so vsi člani po določenem vrstnem redu opravljali službene posle, se je polagoma popolnoma opustila. Generalni tajnik, ki je bil enkrat izvoljen, je lahko z gotovostjo računal, da bo prihodnje leto zopet izvoljen, razen če se ni izkazal kot nezmožen, ali pa, da je slabo postopal s posameznimi člani. Ker je imel cel dan opravka s pisarniškim posli, si je pridobil kmalu temeljito znanje v svoji stroki, katero je seveda daleč prekašalo obzorje članov, ki so bili le poklicni rokodelci. Pa četudi je imel kak član naravno sposobnost, ki je bila enaka ali celo prekašala znanje tajnika, se ta sedaj ni mogel več udeleževati. Nasprotno pa je seznanjal tajnik svoje ime in osebnost s tisočerm članstvom po tiskanih okrožnicah ali računskih poročilih, kar je bila edina vez med daleč naokoli razstresenimi podjetnicami, in je tako lahko dajal članom dokaze o svoji sposobnosti. Pri vsakokratni pomnožitvi članstva in pri vsaki izpopolnitvi finančnega sistema ali strokovne politike se je seveda utrjevalo stališče tajnika in rasel njegov ugled. Razvoj organizacij je nadalje zahteval zmognejših ljudi. Delo glavnega tajnika ni mogel več sprejeti navaden delavec, temveč je bila potrebna neka gotova predizobrazba za ta posel. Posamezne stroke so pri tem ravnale različno. Tako so n. pr. rudarji volili generalnega tajnika iz vrst nadzornikov tehtnic, delavci volne industrije pa so celo odredjali izpite, katere so morali prestati kandidati za to mesto. Potreba uspešnega vodstva celokupne organizacije je pa privedla tudi do tega, da je nastal krog posebnega uradništva, ki se je po značajnosti, vzgoji in dolžnostih razlikoval od mase članstva. Vsakoletna volitev glavnega tajnika pa tudi ni veliko spremenila na osebi, temveč je polagoma privedla do stalnosti tega poklica. Točke pravil, ki so določale, da se mora uradništvo tajništva letno na novo voliti, so se kratkomalo počele opuščati. Neko združenje je celo v svojih pravilih izrecno poudarilo, da naj ostane glavni tajnik tako dolgo na svojem mestu, dokler dela v splošno zadovoljnost.

Medtem ko je na ta način vse sodelovalo na to, da se povzdigne ugled in stališče tajnika, je obdržal izvršilni odbor, kateremu je bil ta podrejen, bistveno slabost, da je namreč obstojal iz mož, ki so bili navadni člani.

Spočetka so bile posamezne krajevne organizacije po vrsti sedež centralnega vodstva. Kmalu nato pa se je izbralo samo tako, ki je bilo v kakem važnem industrijskem centru. Seveda je še nadalje obstojala težnja, sedež centralnega vodstva po

prvotnem načinu menjati iz kraja v kraj. V ožigled vedno večji masi uradništva in pa potreba, tozadevna stanovanja in uradne prostore za dalje časa najemati, je privedlo do stalnosti sedeža osrednjega vodstva. Tako ima pomožna blagajna železolarjev že od leta 1846. svoj sedež v Londonu, in ista zidarjev od leta 1883. naprej. Strokovna centrala kotlarjev, ki je dolgo časa po tovala iz enega pristanišča v drugega, je od leta 1880. stalno v Newcastlu, kjer si je leta 1888. zgradila krasno palačo za svoje uradne prostore. Povsod je zmogala ideja uspešnega vodstva celokupne organizacije iz ene stalne centrale pred prejšnjim običajem. Medtem pa, ko je prenehala nestalnost izvršilnega odbora, je ta izgubil še zadnji moralni vpliv, ki ga je doslej izvajal na glavnega tajnika. Ta letno od vseh glasov voljen uradnik je lahko vsekakor zahteval večjo reprezentativno avtoriteto, kakor izvršilni odbor, ki je prišel le slučajno vsled nastanitve osrednjega vodstva v dotičnem kraju do svojih vodilnih mest. Razentega se pa še mora upoštevati, da so bili ti člani izvršilnega odbora navadni delavci, ki so se le po večerih posvečevali organizacijskemu delu, medtem ko je bil glavni tajnik stalno zaposlen pri tem, kar je vsekakor povečevalo razliko med obema in s tem tudi moč zadnjega. (Dalje.)

O združni organizaciji.

Vsak zaveden obrtnik bi moral spoznati, kolike važnosti za sedanje kritične čase so ravno združne organizacije. Žalibog se naše obrtništvo, zlasti pa ono po deželi, tega tako važnega vprašanja ne zaveda, dasiravno smo mi obrtniki strokovne organizacije jako potrebni. Res je, da imamo po deželi svoje obrtne zadrugе, toda vse delovanje teh je postalo nekako mrtvo ter preveč starokopitno. Obrtni položaj sedanjega časa zahteva moderno ustrojeno in močne združne organizacije, ki bi bile vsaj deloma primerne novodobnim razmeram, v katerih živimo. Ako se stanje malega obrtnika temeljito ne izpremeni in zboljša, je gotovo, da bo v par desetletjih stanje malega obrtništva popolnoma propadel, oziroma izginil, ker je pač samoumevno, da mali mojstri ne bodo kos konkurenci od strani veleindustrije, in tedaj bodo leti vsled nemožne eksistence in neznosnih davkov primorani opustiti svojo obrt. Koliko občin in vasi najdemo že sedaj, kjer ni mogoče dobiti rokodelcev niti za najpotrebnejše izdelke in tako so ljudje primorani kupovati tovarniški material, ki je po večini slabe kakovosti in pa tudi jako drag. Koliko strokovno izvežbanih pomočnikov odide s trebuhom za kruhom v tujino, ali pa se oprimejo drugega opravila, oziroma ostanejo pomočniki za celo življenje, ker nimajo na razpolago ogromnih sredstev, ki so dandanes potrebna za ustanovitev samostojne obrti. Kako zamore pri sedanji strašni draginji navaden pomočnik započeti kako samostojno obrt. n. pr. čevljar, ki mora imeti vsaj dva šivalna stroja, katera staneta srednje vrste 20 tisoč kron, kie pa je še potem drugo orodje, ki stane približno istotoliko ali pa še več. Odkod naj vzame

tak človek 40 tisoč kron, ki bi zadostovali komaj za najbolj potrebno orodje male čevljarke obrti. Res je, da imamo mnogo denarnih zavodov, ki pa navadno dajejo posojila in kredite le tistemu, ki je že dovolj dobro situiran, nič pa ne dobi oni, ki nima, pa bi resnično potreboval.

Iz te male razprave je vsekakor razvidno, da je nujna potreba po ustanovitvi nekake osrednje obrtne zadrugе, s primernim denarnim fondom. Tu naj bi bili včlanjeni vsi obrtniki cele Slovenije. Pri denarnem fondu pa naj bi bili soudeleženi tudi pomočniki, ki bi potem za ustanovitev samostojne obrti dobivali primerna posojila in kredite. K ustanovitvi takega fonda pa naj bi vsekakor pripomogla tudi država, ker je naravno, da bi taka naprava služila splošni koristi in veliko pripomogla k povzdigu našega obrtništva, kakor tudi poedincev, katerim bi bilo na ta način omogočeno povzpeti se do samostojnosti.

Obrtnik z dežele.

O razvoju obrtništva.

Še pred sto leti je vključevalo obrtništvo še vse ono, kar je prešlo nanj iz srednjega veka in kar je v XVI. in XVII. stoletju še k temu pridobilo. So sicer že obstojale poleg obrtništva-rokodelstva nekatere tovarne, ki so se pa razvile v drugem pravcu kakor rokodelstvo in so šle ž njim v produciranju isto smer. Kar so proizvajale, ni nikdar segalo v območje rokodelstva v najožjem smislu besede. O kakšnem tekmovanju med novim načinom proizvajanja v tovarnah in med starim načinom v obrtništvu ni bilo še govora. Tudi država se ni cehov kot takih niti dotaknila, kaj šele ovirala v njihovem razmahu. Pa tudi konkurence med posameznimi obrtniki-rokodelci samimi ni bilo spričo gotovih določb, ki so že a priori vsako konkurenco onemogočale (n. pr. osamosvojitve pomočnikov, ki niso bili sinovi mojstrov ali pa vsaj njih nečaki, je bila silno otežkočena in s tem skoro izključena vsaka pomnožitev mojstrov, in je najjačje gibalno konkurenci). Trajno pa onemogočiti pomnožitev mojstrov ni bilo mogoče navzlic gotovim določbam, kar pride v poštev posebno pri pekih in mesarjih, katerih število je tako naraslo, da tekem razvoja ni mogel vsak pek kruha peči vsak dan in ne mesar zaklati svoje živine vsak teden, ampak se je to moralo spričo naraslega števila pekov in mesarjev vršiti v gotovem redu. Konkurenco je omilila tudi določba o najvišjem številu pomočnikov in učencev, ki jih je imel mojster. Navadno je bil maksimum določen na število dve in le redko je v 18. stol. to število naraslo. Ogromna večina obrtnikov pa se ni mogla novzpeti niti do tega števila spričo statističnih ugotovitev, ki pravijo, da je prišlo leta 1784. v Nemčiji na vsakega šestega mojstra po en pomočnik ali učenec.

Pretežna večina onih, ki danes pišejo in govorijo o obrtništvu, si še vedno vzbujajo najidealnejše predstave o mojstvih iz »zlate dobe« rokodelstva kot premožnih imovitih ljudih, ki so vršili svojo obrt s precejšnjim kapitalom in skupno z izbranimi pomočniki ali učenci ter razpolagali

z lastnimi hišami in velikimi delavnicami. Res je sicer, da so bile v nekaterih mestih razmere za obrtnike-rokodelce boljše; vendar pa moramo takšne predstave o rokodelcih-bogatinih opustiti. Najboljše, kar je mogla obrtnikom nuditi »zlata doba« in česar jim danes ne nudi, je bila skromna eksistenca, zavarovanje proti brezposelnosti in zaščita pred gospodarskim tlačenjem ter izkoriščanjem. (V tem oziru so danes naši obrtniki veliko na slabšem, kar pomeni nazadovanje v gospodarskem življenju narodov.) Občevali so direktno z odjemalci sami, delali in potili »krvavi pot« v svojih delavnicah ter se združevali v cehih. To je bilo rokodelstvo »stare, zlate dobe«.

Bistvo tega rokodelstva, ki je vsako konkurenco med posameznimi obrtniki malodane onemogočalo, se do štiridesetih let 19. stol. ni spremenilo. Ta stara oblika obrtništva se je od Napoleonovih časov sicer začela rušiti in polagoma majati. Popolnoma odpravljena pa je bila v večini nemških krajev okoli leta 1860., da se umakne novi obliki obrtništva, ki je v svetem zanosu dvignilo prapor z napisom: svoboda.

Nastopila je nova epoha v razvoju obrtništva, doba obrtniške svobode. Vsak je sedaj lahko vršil svojo obrt, na poljubnem prostoru in v poljubnem obsegu, česar doslej ni bilo. Vsak obrtnik je sedaj lahko prodajal svoje izdelke, kamor je hotel in komur je hotel. S tem pa, da je vsak lahko proizvajal, kar je hotel, so padle tudi meje med posameznimi dotedanjinimi vejami obrti. Pri vsem tem pa je bila črna točka, ki je kakor usodepolna slutnja plavala nad nebrojnim obrtništvom: vsak je v svojem kraju moral trpeti konkurenco.

Ta prehod iz dobe obrtniške nesvobode v dobo obrtniške svobode se je izvršil ob pritrjevanju in odobravanju obrtnikov samih. Edina skrb, ki se je pričela pojavljati, je bila, da bi ne propadel sistem vzgajanja učencev in da bi se ne pojavili na tak način kot samostojni mojstri ljudje, ki se niso v svoji obrti temeljito, sistematično ter pravilno izučili. Statistika pa je dokazala, da je bil ta strah popolnoma neutemeljen. Drugače in usodepolno pa je vplivala na število, lokalno porazdelitev ter velikost delavnice — popolna svoboda. Ni se namreč zgodilo, kakor so pričakovali, da bo kakor iz tal in na mah vstalo ogromno število neznatnih, pritlikavih obrtniških delavnic. Razvoj je šel preko pričakovanja nemoteno naprej, s trdim ter neizprosним korakom je nadaljeval določeno mu pot; pokazalo se je namreč v zadnjih desetletjih, da je število obrtniških obratov po kratkem prehodnem stanju padlo (samo z ozirom na število); z ozirom na kapitalno (denarno) moč in število delavcev pa so obrtniški obrati pridobili.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubljanski veliki semenj

od 2. do 11. septembra 1922.

Predpriprave za letošnji semenj so se že pričele in sejmski urad ima z razpošiljanjem sejmskih redov ter prijavnice, ka-

kor tudi z informacijami strank polno posla. Urad je razposlal vabila k udeležbi kot razstavljalci ter sejske ređe na vse znane mu naslove industrijcev, obrtnikov in veletrgovčev. Kdor bi ne prejel še tega vabila, naj se obrne z dopisnico, telefonično ali osebno na urad velikega sejma v Ljubljani na sejmišču ob Goposvetski cesti, kjer prejme brezplačno vse željene tiskovine kakor tudi informacije.

Mislimo, da ni treba vedno in vedno poudarjati, kako velike važnosti je vzorčni semenj v prvi vrsti za industrijo in obrt, nič manj pa tudi za veletrgovino. Lanskeletne velikanske kupčije razstavljalcev govore zadostno jasni jezik. Zato naj nihče ne zamudi se pravočasno prijaviti sejskemu uradu kot razstavljalci. Rok za prijave poteče 15. aprila, vendar naj vsakdo v svojem lastnem interesu brez odloga vpošlje prijavnico sejskemu uradu, ker se bodo te vpoštevale po zapovrstnem redu dohoda.

Urad Ljubljanskega velikega semnja daje interesentom tudi rade volje vsa pojasnila, zadevajoča vzorčni semenj v Zagrebu, ki se vrši od 3. do 15. junija t. l. ter ima tudi na razpolago zagrebške sejske ređe in prijavnice.

Sejski red.

1. Čas in kraj semnja.

II. ljubljanski veliki semenj traja od dne 2. do 11. septembra 1922 in se vrši v posebnih v ta namen postavljenih zgradbah pod Tivolijem.

2. Udeležba kot razstavljalci.

Semnja se more udeležiti kot razstavljalci vsak industrijec, obrtnik in trgovec-grosist tu- in inozemstva. Od inozemskih tvrdk imajo prednost one, ki izlože blago, katero se v tuzemstvu ne proizvaja. Inozemskim trgovcem-grosistom je udeležba dovoljena le po stalnih tuzemskih zastopnikih.

Sejski urad si pridržuje v vsakem primeru pravico, prijave k udeležbi odkloniti brez navedbe vzroka.

3. Razdelitev skupin.

1. Strojna industrija.
2. Izdelki iz železa in jekla.
3. Ostali kovinski izdelki.
4. Poljedelski stroji.
5. Avtomobili, dvokolesa.
6. Elektrotehnika in razsvetljava.
7. Kozmetika, farmacevtični in kirurški izdelki.
8. Papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine.
9. Pohištvo in stanovanjska oprema.
10. Ostala lesna industrija.
11. Usnje in konfekcija usnja.
12. Tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, perilo.
13. Klobuki, slamniki, vezenine.
14. Lončena roba, majolika, fayence.
15. Galanterija, bijouterija, draguljarstvo, fina mehanika.
16. Kemična industrija.
17. Industrija živil.
18. Poljedelstvo.
19. Stavbarstvo.

4. Prijave.

Prijava k udeležbi kot razstavljalci postane definitivna in za prijavljenca ob-

vezna z doposlanjem prijavnice uradu »Ljubljanskega velikega semnja« ali njegovega zastopnikom. Prijavnica se mora izpolniti v vseh rubrikah natančno in razločno čitljivo. Za posledice, ki bi nastale radi netočno ali nerazločno izpolnjene prijavnice, ne prevzame sejski urad nikake odgovornosti. Vposlana prijavnica se ne more več preklicati. Obenem s prijavnico je doposlati tudi naplačilo Din 100.—, ki se pozneje odračuna od zneska za najemnino prostora. Brez nakazanega naplčila se prijavnica ne upošteva. Kdor bi se kljub obvezni prijavi semnja ne udeležil, mora plačati vso najemnino za prostor, ki se je zanj obvezal v prijavi, sejski urad pa sme s tem prostorom prosto razpolagati. S podpisom prijavnice se vsakdo podvrže vsem predpisom sejskega reda.

5. Rok za prijave.

Prijavnice je doposlati do dne 15. apr. t. l. na naslov urada »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani, ali pa na naslov njegovega zastopnikov. Po določenem roku došle prijavnice se bodo upoštevale samo še po možnosti razpoložljivega prostora.

6. Prostori in najemne cene.

Prostori se dele v:

I. prostor po Din 150.— za kvadratni meter.

Prostor se nahaja v paviljonskih zgradbah in se dodeljuje v najmanjši izmeri 8 m². Stranke, ki bi zahtevale manj kot 8 m² prostora, morejo prostovoljno skupaj z drugimi najeti eno tako celico ali jih pa združiti sejski urad, vendar se takim posameznim strankam manj kot 4 m² tega prostora ne oddaja. V vseh primerih se zaračuni v najemnino celokupna talna ploskev posamezni ali več strankam oddeljene celice. Za uporabo sten, ki omejujejo tvrdki dodeljen prostor, ni plačati do višine predelnih sten oziroma oken nikake odškodnine.

II. prostor ob zunanjih stenah paviljonov, pokrit, po Din 125.— za kvadratni meter.

Prostor bo oddeljen kot oni pod točko I., razloček je le ta, da se nahaja v zaprti zgradbi.

III. prostor na prostem, nepokrit, po Din 50.— za kvadratni meter.

IV. prostor za zgradbo privatnih paviljonov po Din 50.— za kvadratni meter.

Vse cene so določene za enkratno udeležbo na semnju v letu 1922.

Cene se razumejo za kvadratne metre, računene na tleh. Vsak pričetni kvadratni meter se šteje za celega. Kot najemni prostor se šteje ves oni prostor, ki ga bo posamezna stranka faktično zasedla, torej ne samo oni, ki ga bodo zavzemali edinole razstavni predmeti. Tvrdki, ki rabi samo stenski prostor brez talnega, se zaračuni stenski kvadratni meter po istih cenah kot talni.

Sejski urad si pridržuje pravico, v primeru potrebe od stranke prijavljeno talno ploskev prostora tudi zmanjšati ali pa dodeliti drugo kategorijo prostora. Koliko prostora se je končno dodelilo, se vsaka stranka po sklepu prijavnega roka obvesti.

Tekom 14 dni po prejemu tega obvestila mora vsak razstavljalci sejskemu

uradu nakazati polovično vsoto najemnine, drugo polovico pa mora plačati najkasneje do dneva otvoritve semnja. Kdor bi se teh obrov ne držal, si pridržuje sejski urad pravico, ga od sodelovanja na semnju izključiti.

7. Zgradba lastnih paviljonov.

Kdor namerava zgraditi lasten paviljon, mora vposlati sejskemu uradu do dne 15. aprila t. l. natančen načrt, iz katerega mora biti predvsem razvidna fasada paviljona. Z zgradbo sme stranka pričeti šele, ko se ji vrne od sejskega urada potrjen načrt. Vsak lastnik privatnega paviljona mora skleniti s sejskim uradom glede obstoja paviljona posebno pismeno pogodbo.

8. Dodelitev in menjava prostorov.

Zapovrstni red prostorov določi razstavljalci sejski urad. Nihče nima pravice, dodeljenega prostora svojevoljno zamenjati z drugim ali ga oddati celotno ali delno, proti odškodnini ali brezplačno v najem ali podnajem. Kdor bi postopal proti tej določbi, ga sme sejski urad izključiti od udeležbe.

9. Priredba strankam odkazanih prostorov.

Strankam odkazani prostori se bodo oddajali v najem popolnoma prazni in si mora stranka potrebno opremo preskrbeti sama ali jo pa na v prijavnici izraženo željo preskrbi na njene stroške sejski urad. V splošnem pa je radi priredbe prostorov vezan vsakdo na navodila, ki jih bodo dajali pooblaščenici sejskega urada.

Posameznim strankam odkazane prostore oskrbi sejski urad s tekočimi številkami in tvrdkino nadpisno tablo. Oboje se zaračuni razstavljalci po lastni ceni.

10. Čiščenje in poškodba prostorov.

Vsak razstavljalci mora vzdrževati svoj prostor ves čas semnja čist in snažen. Prostori se smejo snažiti samo med 6. in 8. uro zjutraj in 18. in 19. uro zvečer. Snaženje prostorov med sejskimi urami je prepovedano. Osebjem, katero bi kdo uporabljal za snaženje svojih prostorov, a bi sicer ne prisostvovalo semnju, bo imelo vstop v sejske prostore prost le, če se pri sejskem uradu primerno legitimira in mu urad izda posebno izkaznico. Med sejskimi urami takemu osebjem vstop ni dovoljen.

Za vsako škodo, ki bi jo razstavljalci ali njegovo osebo napravilo na zgradbah predmetih ali prostorih sploh, ki so last sejskega urada, ali na javnih napravah in drevoredih, ki meje na sejski prostor, ostane odgovoren razstavljalci osebno in s svojimi razstavljenimi predmeti. Napravljena škoda se bo precenila po strokovnjakih ter jo je takoj povrniti. Dokler škoda ni povrnjena, ima sejski urad pravico, pridržati na strankino odgovornost in stroške vse njene razstavljenе predmete.

11. Napeljava vodovoda in elektrike.

Kdor želi v svoj oddelek napeljavo vodovoda ali elektrike za razsvetljavo ali pogon, mu izvrši to delo sejski urad na njegove stroške. Zadevne želje je navesti v prijavnici. Nikdo nima pravice, električno napeljavo montirati sam, ampak izvrše to

delo od sejmskega urada pooblašteni in odgovorni organi.

12. Dovoz in odvoz razstavnih predmetov.

Za dovoz in odvoz kakor tudi za izmotanje in vmotanje razstavnih predmetov mora skrbeti razstavljalac sam ali pa oskrbi to na željo in njegove stroške ter nevarnost sejmski urad.

Razstavne predmete je dostaviti na sejmski prostor do 31. avgusta t. l., 1. septembra ob 18. uri pa mora imeti vsak razstavljalac svoje prostore popolnoma urejene. Radi carinskih olajšav se priporoča, iz inozemstva dohajajoče pošiljke vzorcev nasloviti na sejmski urad.

Kdor ne dostavi svojih razstavnih predmetov do 31. avgusta na sejmišče, izgubi pravico na dodeljeni prostor brez vsake odškodnine, mora pa plačati vso najemnino in eventualno nastale stroške. S prostorom razpolaga sejmski urad po svoji preudarnosti.

Prazna embalaža (zaboji itd.) se ne sme hraniti v sejmskih prostorih, ampak bo v to pri sejmskem uradu proti majhni odškodnini na razpolago poseben prostor.

Tekom 5 dni po zaključitvi sejma se morajo vsi razstavni predmeti odstraniti iz sejmskega prostora. Odvoz predmetov pa se sme izvršiti šele potem, ko je sejmski urad dal vsaki stranki pismeno dovoljenje v to, kar se zgodi brez ovire, če so vsi računi poravnani.

13. Zastrazetje, zavarovanje in jamstvo za razstavljene predmete.

Vsi sejmski prostori bodo nepretrogoma po javnih kakor tudi po posebnih organih sejmskega urada zastraženi, vendar ne prevzame urad v nobenem pogledu nikake odgovornosti za na katerikoli način nastalo škodo. Priporočljivo je, da razstavljalci svoje predmete zavarujejo in jim to na željo preskrbi tudi sejmski urad. Tudi za škodo, ki bi nastala vsled nepričakovanih ali elementarnih nezgod, ne prevzame urad nikake odgovornosti.

14. Zastopstvo razstavljalcev in notranji red.

Vsak razstavljalac mora imeti ves čas semnja na svojem prostoru lastnega zastopnika ali pa more poveriti zastopstvo tudi kakemu drugemu razstavljalcu, vendar mu mora dati pismeno pooblastilo in javiti sejmskemu uradu.

Nobena stranka ne sme predmetov, ki jih ima razstavljene, pa jih je prodala, odstraniti iz sejmskih prostorov tekom semnja.

Nadrobna razprodaja in glasno ponujanje blaga je prepovedano.

Vsa druga navodila, tičočna se notranjega reda, bo dajal sejmski urad ter njega pooblaščenca. Tem navodilom se morajo stranke brezpogojno podvreči. Če bi bila katera stranka mnenja, da se ji je zgodila krivica, razišči razsodišče, ki sestoji iz enega zastopnika prizadete stranke, enega zastopnika sejmskega urada, kot predsednika pa določi tretjo osebo Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. Proti izreku tega razišča ni nikake pritožbe in se mora stranka na vsak način izreku podvreči. Kdor bi tega ne storil, ga sme sejmski urad z njegovimi predmeti vred brez

vsake odškodnine ali vrnitve najemnine odstraniti iz sejmskega prostora.

15. Reklama.

V svrhu reklame sme vsaka stranka porabiti samo stene njej dodeljenega oddelka. Nikakor pa nimajo stranke pravice, delati reklamo za tuja, oz. taka podjetja, ki se semnja kot razstavljalci niso udeležila. Pravico, nalepljati ali sploh pritrjevati reklamne plakate razstavljalcev po drugih sejmskih prostorih ali stenah sejmskih zgradb in ograj, ima samo sejmski urad, ki pritrji lepake ali reklamne deske na željena mesta proti odškodnini. Razdeljevanje reklamnih letakov na drugem kot tvrdki dodeljenem prostoru kakor tudi reklamni pohodi v katerikoli obliki na sejmišču niso brez dovoljenja sejmskega urada dopustni.

16. Fotografiranje in slikanje sejmskih prostorov in sejmišča.

Vsako fotografiranje, risanje ali slikanje sejmskih zgradb, prostorov ali oddelkov posameznih tvrdk, kakor sejmišča sploh, je brez dovoljenja sejmskega urada prepovedano.

17. Zaščita izumov.

Razstavljene predmete, ki bi bili še nezščiteni izumi razstavljalca, so zaščiteni po tozadevnih predpisih.

18. Prodaja okrepčil.

Stranke, ki bodo prodajale na sejmskem prostoru okrepčila kakršnekoli vrste, smejo storiti to šele po predhodnem dovoljenju sejmskega urada in sklepu zadevne pogodbe.

19. Oficijelno glasilo.

Od časa do časa in po potrebi bo izdajal sejmski urad svoje posebno glasilo. Razen tega pa se bodo publicirala vsa nadaljnjena navodila v »Trgovskem listu« in pa v dnevnem časopisu.

20. Dopisovanje.

Vse semenj zadevajoče dopise je naslavljati na naslov: Urad »Ljubljanskega velikega semnja« v Ljubljani. Telefon int. št. 140. Brzojavke: »Velesemenj Ljubljana«.

21. Ugodnosti.

Za razstavljalce in obiskovalce se bodo zaprosile iste ugodnosti, kot so jih bili deležni na preteklem semnju, in to: znižane vožnje po železnici v notranjosti države, znižanje tovornega tarifa za razstavno blago ter carine prost uvoz in izvoz iz inozemstva došlega razstavnega blaga, če je naslovljeno na naslov urada »Ljubljanskega velikega semnja«.

22. Naročba stanovanj.

Stanovanjski oddelek sejmskega urada posreduje preskrbo prenočišč došlim posetnikom, če so jih naročili najkasneje do 25. avgusta t. l. Pozneje došla naročila se upoštevajo samo po možnosti. Pri naročilih je natanko navesti, za katere dneve se stanovanje želi, ter je istočasno nakazati za posredovalnino znesek Din 5.—. Stanovanjski oddelek bo za časa semnja posloval permanentno na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

23. Zahtevki.

Katerikoli zahtevke, ki bi jih imeli razstavljalci napram sejmskemu uradu, je

prijaviti do dne 20. septembra t. l., sicer se smatrajo zastarelim. Vsi zahtevki in protizahtevki so plačljivi in tožljivi v Ljubljani.

Naročnikom! Vsi tisti, ki še niste poravnali naročnine, to takoj storite! Uprava ima veliko stroškov, dohodke pa edino le od naročnine in inseratov!

Dopisi.

Ljutomer. Cenjeni g. urednik! Dovolite tudi nam prleškimi obrtniki mal kotiček, da se pomenimo v vašem cenjenem listu o naših gospodarskih razmerah, ki niso baš rožnate in ki se v doglednem času, kakor se nam obeta, ne bodo zboljšale, temveč nasprotno. V mislih imamo predvsem naše zadrúžne odnošaje, katere hočejo nekateri brezposelni ljubljanski brijači reformirati, seveda po svoje, kakor bi pač njim bolj neslo. Kakor znano, imajo nekateri vlastodržci načrt, dosedanje zadruge, kakor smo jih imeli po deželi, ravnaoč se po razmerah, grupirane v razne skupine, spremeniti tako, da bi vsaka stroka posebej tvorila svojo pokrajinsko zadruge, tako kakor n. pr. dimnikarji, brivci in dr. Z enako dobroto hočejo osrečiti tudi nas rokodelce, kakor so že sedlarje, kojih zadrúžni sedež je v Ljubljani, kakor je razvidno iz »Obrtnega vestnika« v eni lanskim številki.

Zdaj pa si predočimo nesmisel, katero so skuhal sedlarjem in katero bodo, če se jim posreči, tudi drugim rokodelcem.

Prvič mora vsak rokodelce, v kolikor sem informiran, plačati ponovno delež pri zadruzi, menda 300 K. No, saj so danes vse številke pomnožene s sto, samo na uri so še ostale stare številke. Drugič je pa tudi le malo nerodno, če hoče kdo kakega vajenca sprejeti, za kar se tudi zahteva pri pokrajinski zadruzi večja taksa, kot se je plačevala v domači zadruzi. No, to bi se menda opravilo pismenim potom. Toda kaj sledi tretjič in to je glavno. Vsak vajenec bi moral iti delat pomočniške izkušnje tja, kjer je sedež zadruge. Da bi pa Ljubljana v tem oziru hotela nositi prvi zvonec (v mislih imam razne Franchetije), se samo ob sebi razume. Zdaj pa vzemimo slučaj, in teh bi bilo v enem letu na stotine, da se kak reven vajenec pri mojstru izuči svoje obrti in zdaj treba iti delat izkušnje. seveda v Ljubljano, če hoče biti oproščen. Koliko stroškov je s tem združenih, naj si izračuna vsak sam. Ali je mogoče starišem spraviti več stotin broječo vsoto samo za železnico; kje pa so še drugi stroški? Vse to in še mnogo drugih vzrokov naravnost zavrača način takega zadrúžnega delovanja, ki bi se ne obnesel niti v Macedoniji, kamoli v kulturni Sloveniji. Zato pa najodločneje protestiramo proti uničevanju starih obstoječih zadrug, kjer smo lahko svoje zadeve sami obravnavali in to z malimi stroški. Da bi pa naš protest kaj učinkoval, pa se združimo v Obrtno zvezo, ker le v združenju je moč.

Št. Vid nad Ljubljano. V Št. Vidu in okolici je že prav lepo razvita domača obrt Med drugimi je zelo številno zastopana mizarjska stroka. Toda vsi ti obrtniki dosedaj

niso imeli enotne stanovske organizacije, ker je manjkalo prvič stanovske samozavesti, drugič pa bratske solidarnosti. Stara mizarska zadruga, ki je bila že dobro razvita, je iz tega vzroka že med vojsko žalostno propadla in je še danes tukajšnjim mizarjem svarilen zgled, da ni napredka brez vzajemne požrtvovalnosti. Pozneje so posamezniki osnovali novo mizarsko strojno zadrugo in so si tudi nekateri mojstri razširili obrate, a vse brez enotnega načrta; vsak za svoje, vsak za-se. Danes dela vsak po svoje in prodaja vsak po svoj, veržniki pa bogate pri pohoštju v obrtnikovimi žulji. V takih razmerah mizarska obrt kljub ugodnim pogojem ni mogla napredovati. K temu se je pridružilo brezmejno podraženje vseh surovin, ki niso v nikakem razmerju s cenami izdelkov, ter ogromni davki, ki se sistematično nakladajo na rame malega človeka. Šentviški obrtniki smo na svoji koži naenkrat začutili, kako stoji mala obrt in ž njo naša eksistenca pred uničenem.

V tem trenutku je prodrila misel: Obrtniki, združimo se! Te misli smo se obrtniki tako oprijeli kot edine rešilne poti. Zašumelo je med nami in kakor je ob takih prilikah navada, se je zadeva premlevala s stališča vseh političnih struj, ki so kot povsod, tako tudi tukaj med obrtniki. Ena struja je zagovarjala misel, naj se osnuje čisto nova, samostojna obrtna organizacija po navodilih iz »Jutrove« dežele. Velika večina obrtnikov pa je bila mnenja, da je tukaj na mestu Jugosl. obrtna zveza, v kateri obrtniki ne bodo toliko politizirali, temveč skušali doseči predvsem svojo stanovsko samozavest in samopomoč pod okriljem S. L. S. Obrtniki smo takoj sprevideli, da so vse lepe besede o samostojnosti demagoštvo in da bi razni koritarji radi izigrali poštene obrtnike za volilni material strank, katerim vsled koruptnosti ginevajo pristaši. Zastopniki strank, ki so dejansko krivi vsega ponižanja obrtnega stanu, bodo vodili obrtnike do blagostanja! Šentviški obrtnik ne bo nikoli več verjel taki obljubi!

Zato smo z velikim navdušenjem ustanovili skupino Jugosl. obrtne zveze in ji bomo ostali zvesti! Gre za to, da ne bomo samo po gostilnah tožili o velikih davkih in slabih časih, ampak da si medsebojno pomagamo in priborimo obrtnemu stanu primerno veljavo in upoštevanje. Poslanci S. L. S. so že nešteto krat pokazali, da razumejo težnje obrtnega stanu, in nam bodo lažje priborili kaj, kot pa nesamostojni samostojneži, katerih slava gre h konicu.

Vsem poštenim obrtnikom v Št. Vidu in okolici kličemo: Korajžno skupaj! V združenju je moč! Sami si pomagajmo! Enotna, močna obrtna organizacija nam bo prinesla uspehov! Če pa se bomo borili in cepili, pa nas bodo oskubili še za to, kar imamo!
Obrtnik.

Vestnik Jugoslov. Obrtne Zveze.

Obrtna Zveza za Tržič in okolico je sklicala v nedeljo 12. februarja dva javna shoda: dopoldne ob 9. uri v Tržiču in ob 3. uri popoldne pa v Križah. Oba shoda sta bila povoljno obiskana. Predsedoval je g.

Ivan Papov. Poročal je g. poslanec I. Stanovnik, razložil delovanje jugoslovanskega kluba kakor tudi drugih strank in vlade. Zborovalci vseh strank so izrekli Jugoslovanskemu klubu zaupanje. Govorilo je še več drugih. Končno so bile sprejete soglasno naslednje resolucije: 1. Zahtevamo, naj vlada takoj razpiše nove volitve za državni zbor, ker je doba za poslance potekla z dnem, ko je bila sprejeta ustava. Torej niso sedaj upravičeni izvrševati svoje funkcije, ker jih mi davkoplačevalci nismo pooblastili. 2. Eksistenčni minimum naj bo 15.000 kron, ne pa kot je predlagala vlada 4800 kron. 3. Izobrazba obrtnikov in delavcev naj se pospešuje z različnimi tečaji; zakon za starostno zavarovanje onemoglih delavcev in obrtnikov naj se čimprej uveljavi. Poslovni davek naj se ukine, ker pospešuje draginjo. 4. Obrtniki na shodu v Križah izrekamo zaupnico poslancem Jugoslovanskega kluba in jih prosimo, da še nadalje ostanejo v boju do zmage.

Št. Vid nad Ljubljano. Kakor poročamo na drugem mestu, ustanovila se je dne 28. februarja skupina Jugoslovanske obrtne zveze za Št. Vid in okolico. Na ustanovnem obnem zboru je poročal g. dr. J. Stanovnik, ki je obrazložil namen in pomen obrtne organizacije za naš kraj, zlasti glede skupnega nakupa in prodaje izdelkov. Sledila je živahna debata, katere se je udeležilo več obrtnikov in se je izprožilo več pametnih misli. Pristopilo je takoj 40 članov, kateri so si izvolili sledeči odbor: Fr. Zavodnik, predsednik, Erman, tajnik, Arhar, Pirc, Goljar, Breclj, Šlosar, Brenk, Štrukelj, Vrhovec in Kogovšek, odborniki. Novi odbor se je naslednji dan sestal k seji, kjer je sklenil več važnih stvari v korist obrtnikov. Za enkrat je najvažnejše, da se pritegnejo v organizacijo vsi obrtniki. V ta namen se vrši v nedeljo dne 19. t. m. pri Cebavu ob 3. uri popoldne velik obrtni shod, h kateremu vabimo tudi one, ki imajo še pomisleke, da se zadeva, ki je za vse obrtnike izredno važna, vsestransko razčisti.

Radovljica. V nedeljo dne 12. t. m. se je v Radovljici vršil številno obiskan ustanovni občni zbor Obrtne Zveze za cel politični okraj. Zastopani so bili obrtniki celoga okraja in tudi izven njega. Podrobno poročilo in tozadevno sprejete resolucije priobčimo prihodnjič, ker je bila topot redakcija že zaključena.

Obrtnim Zvezam! Pošljite vse pritožbe glede krivične davčne odmere članov na naše tajništvo, ki bo glede tega posredovalo pri pristojnih oblastvih. Naročite članom, naj se obračajo glede nasvetov, posredovanj in podobnih stvari na nas. Če pride kdo v Ljubljano, se naj osebno zglaš. Želimo čim več stika s člani, posebno pa z Obrtnimi Zvezami. V najkrajšem času skličemo občni zbor, kar sedaj radi gotovih težkoč ni bilo mogoče. Pozivamo vse tiste, ki se mislijo udeležiti občnega zbora, da nam to prej ko mogoče prijavijo. — Tajništvo se nahaja v Pražakovi ulici št. 3 in uraduje od 14. do 17. ure.

*****

Naročniki! Širite med svojimi tovariši svoje stanovsko glasilo »Jugoslovanski Obrtnik«!

Politične vesti.

Za naše vojake. Naš poslanec Janez Brodar se je v narodni skupščini v Beogradu energično zavzel za naše fante, ki vsled škandaloznih razmer pri vojaški upravi bolehajo in umirajo v vojaški službi v južnih krajih naše države. Ker so mu nekateri poslanci nasprotnih strank očitali, da s tem samo hujša narod, je prebral nekaj prav žalostnih pisem vojakov kot odmev ravnotako žalostnega položaja, v katerem se nahajajo. Zapomniti si je treba predvsem to, da so samostojni poslanci, ki imajo vedno polno hvalisanja o delu za narod, napadali govornika, češ, da se vojakom povsod dobro godi. Poslanec Brodar je tudi ostro obsojal protivno stališče vojaških poveljstev napram Orlovstvu ter nadalje zahteval, da se dovoli vsem vojakom brezplačna vožnja na dopuste.

Slovenija se razdeli na dve oblasti. Pododbor za upravno razdelitev države je sklenil, da se razdeli Slovenija na ljubljansko in mariborsko oblast. V Čabru se bo izvedlo ljudsko glasovanje glede pripadnosti ljubljanski ali karlovski oblasti, Osilnica in Velika dolina pa ostaneta pri ljubljanski oblasti. Uradno poslopje za mariborsko oblast ter tozadevno uradništvo bo naložilo nova davčna bremena našemu ljudstvu. Toda centralizem je trmast!

Angleška sodba o jugoslovanski politiki in Pašiču. Znani veliki prijatelj Jugoslovanov: Anglež Seton-Watson — Scotus Viator — je napisal v »Novi Evropi« ostro sodbo o sedanji oficialni jugoslovanski politiki in njenem nositelju Pašiču. Pravi, da se Jugoslavija ni mogla otresti predvojnih političnih klik, ampak je danes bolj nego kdaj prej v njihovih rokah. O sedanji vladni koaliciji pravi, da si je načelno popolnoma nasprotna med seboj in da jo drži skupaj samo želja, da obdrži v rokah celokupno oblast v državi. Ta je s kupčijami z raznimi malimi skupinami pridobila večino za vidovdansko ustavo. Jugoslovanska politika sploh ne temelji na nobenih načelih, ampak jo po svoji glavi vodi Nikola Pašić. Ta je predstavnik fistih metod zahrbtnega intrigantstva, izmikania in krivih obljub, ki so dali besedi »Balkan« v politiki tako neprijeten pomen. Komur je znano delovanje Pašića med vojno in pozneje, kdor vé, kako je intrigiral in izpodnašal celo lastne poslanike, ako so delali po svoji vesti in mu postajali neprijetni, ta ne more imeti do Pašića niti trohe zaupanja. Seton-Watson končuje z izjavo, da še zmerom trdno veruje v Jugoslavijo, da pa po sedanjem potu Jugoslavija ne sme iti več dalje, ako naj ne vtone v demoralizacijo ali pa ne doživi eksplozije.

Raznoterosti.

Tovarna »Zavor« je začela poslovati v Sp. Rečici pri Laškem. Izdeluje za enkrat razne zavore za kolesje in patent-zavore. Ta tovarna je prva tovarna take vrste v Jugoslaviji, ker še dosedaj tukaj nobena tovarna ni izdelovala tovarniško teh fabrikatov. — Tovarna je last družbe »Zavora« d. z o. z. v Celju.

Prenos »*Ekonomista*« v Zagreb. Poslednji broj ovog privrednog tjednika, što izlazi u Karlovcu, donša, da je redakcija i administracija »*Ekonomista*« prenesena u Zagreb, Marovska ul. 28, gdje će od sada list redovito izlaziti. — Direktorom lista ostaje i nadalje Lj. St. Kosier, dok će »*Ekonomista*« i u budućnosti zadržati vanstranački i čisto privredni karakter.

Ruske gospodarske razmere. 1. januara 1921 je bilo v Rusiji v prometu 1.168.598 milijonov rubljev proti 1700 milijonov rubljev v avgustu 1914. Kolikor več bankovcev se natiska, toliko bolj se zmanjšuje produkcija. Tako je padla leta 1920 produkcija platina na 50, zlata in nafte na 23, železa na 12, papirja na 15, barv na 20 odstotk. predvojne produkcije. Ustanovljene so bile tri nove tiskarne za bankovce in sicer v Penzi, Moskvi in Permu. Da kmetje sploh še kaj prodajo za bankovce, je kriva samo velika oddaljenost ruskih vasi. Radi velikih razdalj in slabih prometnih zvez so cene blagu v posameznih pokrajinah zelo različne, tako da je verižništvo v najbučnejšem cvetju. Pred izbruhom lakote je stal v Turkestanu funt riža 300 rubljev, medtem ko se je v istem času plačeval v Petrogradu po 18.000 rubljev.

Listnica uredništva in upravnštva. Po želji naročnikov bomo v bodoče priobčevali tudi cene raznim vrstam blaga. Nadalje smo otvorili s to številko v listu novo rubriko »Dopisi«. Pošiljajte dopise o obrtniških in podobnih stvareh; priobčevali jih bomo po razpoložljivosti prostora. Priporočamo se tudi za stvarne in kratke članke. Vsem dosedanjim sotrudnikom hvala za požrtvovalnost. — Upravništvo je preuredilo naslovne številke naročnikov, kar blagovolite vzeti na znanje in v bodoče upoštevati. Tisti, ki še niso poravnali naročnine, naj to nemudoma store. Novim prilagamo danes položnice. Pozdrav!

Uredništvo in upravništvo.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Konfekejska tovarna

FRANDE družba z o. z.

Ljubljana, Emonska cesta 8.

Brzovjavke: Franđe, Ljubljana. Tel. interurb. 313.

Tovarna: Dunajska cesta - Stožice 48. Tel. 532.

Moderna, po češkem načinu urejena konfekejska tovarna za izdelovanje vsakovrstne moške konfekcije in raznih uniform.

Največja tovarna te vrste v Sloveniji.

Zastopstvo prvih čeških tovarn sukna.

Samo na debelo!

Sprejemajo se zanesljivi, trezni krojaški delavci.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

REMEC-CO

LJUBLJANA - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BANOVEC nasledniki.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266, tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec, Kamnik REMEC-CO.

Joško Videtič, Tržič

Kleparska delavnica.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska. Pokrivanje vseh vrst streh in zvonikov. Zaloge galanterije so domačega izdelka. Izdelovanje ornamentov in okraskov. Napeljava vodovodov.

Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema tudi vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatica, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Uzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omej. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

➔ Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas. ➔
Lastna zeljarna.

Stavbno podjetje Ivan Ogrin

Ljubljana,

Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno. ☒ Primerno nizke cene.

M. Kuštrin, Ljubljana

Tehniški, elektrotehniški in gumijevi predmeti na drobno in na debelo. - Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev tovarne Walter Martiny v Turinu. - Na razpolago je hidraulična stiskalnica za mont. gumijastih obročev za tovarne automobile.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2

Telefon 588 — Brzjavke: Kuštrin, Ljubljana.

PODRUŽNICE: Ljubljana, Dunajska cesta 20 — Telefon 470.

Maribor, Jurčičeva ulica 9 — Telefon 133

Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

Stavbno podjetje

Ustan.
1850

Viljem Treo

Ustan.
1850

arhitekt in mestni stavbenik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadnevne načrte in proračune.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x